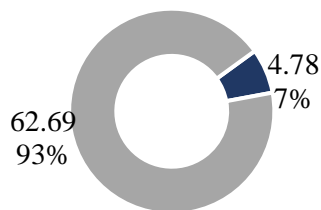

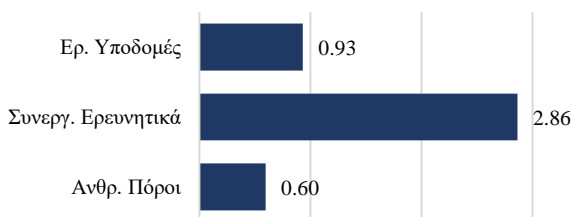
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ

Ποσοστό Δημόσιας Δαπάνης για δράσεις RIS3

- Δημόσια Δαπάνη για δράσεις RIS3 (εκατ. Ευρώ)
- Δημόσια Δαπάνη για λοιπές δράσεις ΘΣ1, 2, 3 και 8 (εκατ. Ευρώ)

Μίγμα Πολιτικής RIS3 (Δημ. Δαπάνη, εκατ. Ευρώ)

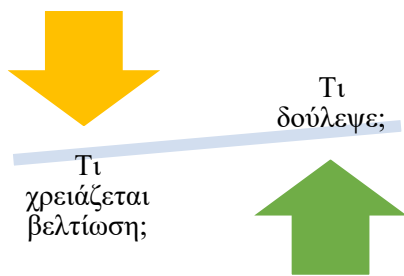

1^ο επίτευγμα

- Η ενίσχυση των υποδομών των ερευνητικών κέντρων της Περιφέρειας (ΠΑ, ΕΛΚΕΘΕ)

2^ο επίτευγμα

- Ολοκλήρωση του συνόλου των έργων που εντάχθηκαν

Το σύνολο της Δημόσιας Δαπάνης (ΔΔ) που συμβασιοποιήθηκε από το ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου 2014-20 για δράσεις που είναι άμεσα συμβατές με τους στόχους της ΠΣΕΕ ανήλθε σε **€4,8εκατ.**, ήτοι το 22,2% του συνόλου της ΔΔ των Θεματικών Στόχων 1, 2, 3 και 8, εξαιρουμένων των δράσεων ενίσχυσης της ρευστότητας των ΜμΕ λόγω Covid. Εάν συνυπολογιστούν και οι τελενταίες, τότε η αναλογία υπολογίζεται στο **7,1%**.

Η πρώτη έκδοση του ΠΕΠ προέβλεπε την ενεργοποίηση 9 εργαλείων πολιτικής προς υποστήριξη της ΠΣΕΕ. Μέχρι τα μέσα του 2023 είχαν ενεργοποιηθεί μόνο **3** απ' αυτά (33%) μέσω **4** προσκλήσεων. Το σημαντικότερο, με όρους Δημόσιας Δαπάνης, αφορούσε Ενίσχυση σχεδίων έρευνας, ανάπτυξης & καινοτομίας στους τομείς προτεραιότητας της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου (65% επί του συνόλου της ΔΔ για δράσεις υποστήριξης της ΠΣΕΕ). Οι εντάξεις έργων ξεκίνησαν με τις ερευνητικές υποδομές στις αρχές του 2018

Η περιορισμένη χρηματοδοτικά βαρύτητα δράσεων ΠΣΕΕ οφείλεται σε σημαντικό βαθμό στην ιδιαιτερότητα της περιφέρειας που αποτελείται επί το πλείστον από μικρά νησιά και εξειδίκευση στον τουρισμό (δεδομένου ότι οι πόροι ενίσχυσης στον τομέα του τουρισμού αφορούν δράσεις γενικής επιχειρηματικότητας), την έλλειψη μεταποιητικών κλάδων και την μικρή παρουσία ερευνητικών φορέων.

Ο σχεδιασμός της ΠΣΕΕ αποδείχθηκε εκ των υστέρων ιδιαίτερα αισιόδοξος σε σχέση με τη ικανότητα και την δυναμική των επιχειρήσεων της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου. Η αδυναμία εξειδίκευσης της ΠΣΕΕ πέρα από τον τομέα του τουρισμού σε συνδυασμό με τον μικρό αριθμό Ερευνητικών Φορέων και με τα αντικειμενικά εμπόδια στο εξωτερικό περιβάλλον (οικονομική κρίση, περιορισμοί και αλλαγή στρατηγικής λόγω της πανδημίας COVID-19) συνετέλεσαν στην αμελητέα συνεισφορά του ΠΕΠ στην επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων του Νοτίου Αιγαίου στο πεδίο της Έξυπνης Ανάπτυξης.

ΜΙΓΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Από την ΠΣΕΕ στο ΠΕΠ

Η Περιφερειακή Στρατηγική Έρευνας και Καινοτομίας με βάση την Έξυπνη Εξειδίκευση του Νοτίου Αιγαίου σχεδιάστηκε την περίοδο 2013-2015 και εγκρίθηκε στο σύνολό της το 2015. Ο ορισμός των προτεραιοτήτων της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου βασίστηκε σε SWOT ανάλυση, η οποία έλαβε υπόψη την υπάρχουσα κατάσταση και το δυναμικό της Περιφέρειας για την καινοτομία, ενώ σχεδιάστηκε με δράσεις από τη βάση προς την κορυφή (bottom up) λαμβάνοντας υπόψη τους κύριους παραγωγικούς τομείς της Περιφέρειας. Οι τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου αναδείχθηκαν και μέσω της ΔΕΑ.

Η στόχευση της ΠΣΕΕ Νοτίου Αιγαίου ήταν η Περιφέρεια να αποτελέσει έναν από τους κορυφαίους προορισμούς του τουρισμού εμπειρίας (τουρισμός, πολιτισμός, δημιουργική βιομηχανία) παγκοσμίως μέσα από την υιοθέτηση μίας στρατηγικής βιώσιμης ανάπτυξης, διαφοροποίησης του προϊόντος και δημιουργίας ταυτότητας προορισμού. Το όραμα μεταφέρεται και στις **τέσσερις αναπτυξιακές προτεραιότητες** της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου για την ΠΣΕΕ οι οποίες πλαισιώνονται από οριζόντιες δράσεις ΤΠΕ, καθαρών και πράσινων τεχνολογιών και κατάρτισης ανθρώπινου δυναμικού:

1. Τουρισμός εμπειρίας,
2. Αγρο-διατροφή,
3. Αλιεία και υδατοκαλλιέργειες,
4. Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.

Στο κείμενο της ΠΣΕΕ, οι άξονες παρέμβασής αναλύονται σε Στρατηγικές, Δράσεις και Προτεραιότητες και για κάθε Προτεραιότητα γίνεται λεπτομερής ανάλυση της λογικής της παρέμβασης, του τρόπου υλοποίησης και της προτεινόμενης πηγής χρηματοδότησης. Κάθε Προτεραιότητα και δράση αντιστοιχίζονται επίσης σε δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων χωρίς να ορίζονται τιμές – στόχοι.

Η διαβούλευση στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου ξεκίνησε με την αποστολή ερωτηματολογίου στους φορείς για να παραχθεί η βασική πληροφορία της ΠΣΕΕ και στη συνέχεια ακολούθησε η Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης (ΔΕΑ), μέσω θεματικών εργαστηρίων που διοργανώθηκαν σε διαφορετικά νησιά, ώστε να εξειδικευτούν οι δράσεις της στρατηγικής. Και οι δύο διαδικασίες ολοκληρώθηκαν το 2013. Πέρα από τα θεματικά εργαστήρια πραγματοποιήθηκε και διαβούλευση μέσω ερωτηματολογίων τον Ιούνιο του 2013 που ακολουθήθηκε από θεματικές συναντήσεις με επιχειρηματίες και φορείς για τους τομείς του τουρισμού και την αγροδιατροφή στα νησιά της Ρόδου, Κω, Σαντορίνης και Νάξου.

Διάρθρωση του Μίγματος Πολιτικής στην πρώτη έκδοση του ΠΕΠ

Στον Πίνακα 1 παρουσιάζεται η αντιστοίχιση των προτεινόμενων δράσεων, που είχαν προβλεφθεί στην πρώτη έκδοση του ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου και τον ειδικό στόχο που αυτές εξυπηρετούσαν, με τα Εργαλεία Πολιτικής της τυπολογίας που εφαρμόζεται στο πλαίσιο της παρούσας αξιολόγησης.

Πίνακας 1 Διάρθρωση του μίγματος πολιτικής στην αρχική έκδοση του ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου.

Εργαλείο Πολιτικής	Προτεινόμενες Δράσεις ΠΕΠ	Ειδικός Στόχος ΠΕΠ (Επενδυτική Προτεραιότητα)
ΕΠ2: Ενίσχυση υποδομών για έρευνα	Ενίσχυση ερευνητικών υποδομών για την υποστήριξη της στρατηγικής της έξυπνης εξειδίκευσης	Ενίσχυση του ερευνητικού ιστού της Περιφέρειας, με τη δημιουργία ερευνητικής υποδομής σε πεδία απαραίτητα για την αξιοποίηση των παραγωγικών και οικονομικών δυνατοτήτων της Περιφέρειας στους τομείς της Έξυπνης Εξειδίκευσης (1α)
ΕΠ5: Συνεργατικά έργα ΕΤΑΚ	Ανάπτυξη συνεργατικών μοντέλων δράσης σε όλη την αλυσίδα αξίας	Προώθηση της πρόσβασης των επιχειρήσεων στις εθνικές και διεθνείς αγορές (3δ)
ΕΠ8: Υποστήριξη επιχειρηματικών επενδύσεων για την υιοθέτηση καινοτομιών	Ενίσχυση επενδύσεων σε υφιστάμενες και υπό σύσταση επιχειρήσεις στην καινοτομία στην κατεύθυνση της στρατηγικής της έξυπνης εξειδίκευσης	Ανάπτυξη καινοτομιών από τις επιχειρήσεις και ανάπτυξη ποιοτικής επιχειρηματικότητας στους τομείς προτεραιότητας της Περιφέρειας σύμφωνα με τη στρατηγική της Έξυπνης Εξειδίκευσης (1β)
ΕΠ9: Ενίσχυση ικανοτήτων για καινοτομία στις επιχειρήσεις	Αξιοποίηση ΤΠΕ από τις επιχειρήσεις της Περιφέρειας	Αξιοποίηση από τις επιχειρήσεις των ΤΠΕ για τη δημιουργία νέων προϊόντων και υπηρεσιών και τη βελτίωση της παραγωγικότητας κυρίως στο πλαίσιο της στρατηγικής της Έξυπνης Εξειδίκευσης (2β)
	Ενίσχυση ανάπτυξης και εφαρμογής επιχειρηματικών σχεδίων υφιστάμενων επιχειρήσεων για ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών	Διεύρυνση της αλυσίδας αξίας με την ανάπτυξη νέων επιχειρήσεων και στήριξη υφιστάμενων με έμφαση στην καινοτομία και στον εξωστρεφή προσανατολισμό στους τομείς προτεραιότητας της περιφέρειας (3α)
	Ανάπτυξη και εφαρμογή τοπικών σημάτων ποιότητας	Προώθηση της πρόσβασης των επιχειρήσεων στις εθνικές και διεθνείς αγορές (3δ)
ΕΠ10: Ίδρυση νέων καινοτόμων επιχειρήσεων	Ενίσχυση της ίδρυσης νέων επιχειρήσεων με έμφαση στην καινοτομία και την εξωστρέφεια στους τομείς προτεραιότητας της Περιφέρειας	Διεύρυνση της αλυσίδας αξίας με την ανάπτυξη νέων επιχειρήσεων και στήριξη υφιστάμενων με έμφαση στην καινοτομία και στον εξωστρεφή προσανατολισμό στους τομείς προτεραιότητας της περιφέρειας (3α)
ΕΠ11: Διεθνοποίηση επιχειρήσεων	Ενίσχυση του εξωστρεφούς προσανατολισμού των επιχειρήσεων	Προώθηση της πρόσβασης των επιχειρήσεων στις εθνικές και διεθνείς αγορές (3δ)

Εργαλείο Πολιτικής	Προτεινόμενες Δράσεις ΠΕΠ	Ειδικός Στόχος ΠΕΠ (Επενδυτική Προτεραιότητα)
ΕΠ13: Ανάπτυξη δεξιοτήτων ανθρώπινων πόρων για την έξυπνη εξειδίκευση	Δράσεις Προώθησης στην απασχόληση για αναζητούντες θέση εργασίας ιδίως στους τομείς της στρατηγικής της Έξυπνης Εξειδίκευσης	Προώθηση της πρόσβασης στην απασχόληση για αναζητούντες θέση εργασίας και οικονομικά μη ενεργά άτομα, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων και των ατόμων που έχουν αποκοπεί επί μακρόν από την αγορά εργασίας ιδίως στους τομείς προτεραιότητας της Περιφέρειας όπως αποτυπώνονται στη στρατηγική της Έξυπνης Εξειδίκευσης (8i)
	Δράσεις στήριξης νέων επιχειρηματιών και αυτοαπασχολούμενων	Ενίσχυση της αυτοαπασχόλησης, της επιχειρηματικότητας και της δημιουργίας επιχειρήσεων ιδίως στους τομείς προτεραιότητας της Περιφέρειας όπως αποτυπώνονται στη στρατηγική της Έξυπνης Εξειδίκευσης (8iii)
ΕΠ13: Ανάπτυξη δεξιοτήτων ανθρώπινων πόρων για την έξυπνη εξειδίκευση	Δράσεις για την προσαρμογή των εργαζομένων και των επιχειρήσεων στις αναγκαίες αλλαγές ιδίως για την υποστήριξη της στρατηγικής της Έξυπνης Εξειδίκευσης	Υποστήριξη της προσαρμογής των επιχειρήσεων στις αλλαγές και των εργαζομένων για την απόκτηση των αναγκαίων δεξιοτήτων που απαιτούνται ιδίως για την προώθηση της στρατηγικής της Έξυπνης Εξειδίκευσης (8v)
ΕΠ16: Υποστήριξη τοπικών οικοσυστημάτων καινοτομίας	Ενίσχυση της επιχειρηματικής ανακάλυψης στους τομείς προτεραιότητας	Ανάπτυξη καινοτομιών από τις επιχειρήσεις και ανάπτυξη ποιοτικής επιχειρηματικότητας στους τομείς προτεραιότητας της Περιφέρειας σύμφωνα με τη στρατηγική της Έξυπνης Εξειδίκευσης (1β)

Πηγή: Ίδια επεξεργασία από ανάλυση κειμένων της έκδοσης 1.4 του ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου.

Στο σύνολο των εργαλείων του πίνακα σημειώθηκαν αλλαγές μεταξύ της αρχικής έκδοσης και των αναθεωρήσεων τόσο σε αριθμό όσο και σε ενεργοποίηση ή μη επενδυτικών προτεραιοτήτων, ενδεικτικά αναφέρεται ότι η επενδυτική προτεραιότητα 3δ εν τέλει δεν ενεργοποιήθηκε λόγω της ανάγκης κάλυψης των έκτακτων αναγκών για την αντιμετώπιση της πανδημίας του COVID-19. Από τα παραπάνω 8 εργαλεία πολιτικής, όπως αναλύεται στην επόμενη ενότητα, ενεργοποιήθηκαν τελικά τρία, και ένα απ' αυτά (ΕΠ13) με καθυστέρηση.

Ενεργοποίηση Εργαλείων Πολιτικής

Γενική εικόνα

Η ένταση της χρηματοδότησης για τους ΘΣ που ενδιαφέρουν την παρούσα (ΘΣ1,2,3 και 8) στην αρχική και πλέον πρόσφατα αναθεωρημένη και ισχύουσα έκδοση του ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου φαίνεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 2: Εξέλιξη χρηματοδότησης επιλεγμένων Θεματικών Στόχων ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου (σύνολο προϋπολογισμού ΔΔ σε Ευρώ)

Θεματικός Στόχος	Έκδοση 1.4	Έκδοση 7.0	Μεταβολή
ΘΣ1	4 476 442	2 440 384	-45,48%
ΘΣ2	4 476 442	1 290 384	-71,17%
ΘΣ3	13 429 322	24 817 47	84,80%
ΘΣ8	3 270 696	4 770 696	45,86%
ΣΥΝΟΛΟ	25 652 902	33 318 940	29,88%

Πηγή: Κείμενα ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου.

Η COVID-19 είχε ως επίπτωση την αύξηση του προϋπολογισμού της Δημόσιας Δαπάνης για τον ΘΣ3, άλλα παράλληλα την μείωση της Δαπάνης για τους ΘΣ2 και ΘΣ1.

Η χρηματοδότηση του ΘΣ3 έγινε από το σύνολο των ΘΣ του ΠΕΠ, εκτός του ΘΣ8 ο οποίος ήδη είχε αυξήσει την χρηματοδοτική του βαρύτητα σε προηγούμενη αναθεώρηση του Προγράμματος. Είναι αξιοσημείωτη η μείωση του προϋπολογισμού της δημόσιας δαπάνης στους ΘΣ1 και 2 κατά 41% και 71%. Επισημαίνεται ότι σε επίπεδο συμβάσεων (ΔΔ) υπάρχει ακόμα μεγάλη απόκλιση (€56,2εκατ. δεσμεύσεις έναντι προϋπολογισμού €24,8 εκατ. στον ΘΣ3) σε σχέση με την τελευταία διαθέσιμη αναθεώρηση του ΠΕΠ, γεγονός που σημαίνει ότι στο κλείσιμο.

Ο Πίνακας 3 δίνει την κατάσταση της ενεργοποίησης των ΘΣ ενδιαφέροντος μέσω του ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου με ημερομηνία αναφοράς την 13^η Ιουλίου 2023.

Πίνακας 3: Συνολική ενεργοποίηση επιλεγμένων Θεματικών Στόχων ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου.

Θεματικός Στόχος	Αρ. προσκλήσεων	Ενταγμένα	ΔΔ συμβάσεων	ΔΔ πληρωμών
ΘΣ1	2	10	3.795.579	925.470
ΘΣ2	2	9	1.522.429	1.511.409
ΘΣ3 (εκτός covid)	1	74	16.791.497	12.245.751
ΘΣ3 COVID	1	4168	39.498.564	38.153.985
ΘΣ8	5	57	5.860.620	461.463
ΣΥΝΟΛΟ	11	4.318	67.468.689	53.298.078

Πηγή: Τόια επεξεργασία από δεδομένα ΟΠΣ ΕΣΠΑ με ημερομηνία αναφοράς την 13.7.2023.

Στον ΘΣ3 γίνεται ο διαχωρισμός των προσκλήσεων για την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας COVID-19 από τις λοιπές δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας για να μπορεί ο αναγνώστης να διακρίνει τις δράσεις στήριξης της επιχειρηματικότητας από τις αντίστοιχες για την επιβίωση των επιχειρήσεων. Το σύνολο της συμβασιολογημένης δημόσιας δαπάνης για τον ΘΣ3 υπερβαίνει κατά πολύ (+164,51%) τον αντίστοιχο προϋπολογισμό, ενώ το ίδιο για τον ΘΣ8 είναι αμελητέο σε σχέση με τον τρέχοντα προϋπολογισμό (βλ. Πίνακας 2). Το ύψος των πληρωμών είναι χαμηλό, υπολογιζόμενο στο 56,38% του ύψους των συμβάσεων, αλλά ικανοποιητικό σε σχέση με την προϋπολογισμένη δημόσια δαπάνη.

Ο Πίνακας 4 παρουσιάζει τις Προσκλήσεις του ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου που είχαν ενταγμένα έργα την 13.7.2023 και κρίθηκαν ως συμβατές με τα Εργαλεία Πολιτικής (ΕΠ) προς υποστήριξη των ΠΣΕΕ που εξετάζονται στο πλαίσιο της παρούσας.

Πίνακας 4: Συνολική ενεργοποίηση Εργαλείων Πολιτικής συναφών με ΠΣΕΕ από το ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου.

Θεματικός Στόχος	Αρ. προσκλήσεων	Ενταγμένα	ΔΔ συμβάσεων	ΔΔ πληρωμών
ΘΣ1	2	10	3 795 579	925 470
ΘΣ2	0	0	0	0
ΘΣ3 (εκτός covid)	0	0	0	0
ΘΣ3 COVID	0	0	0	0
ΘΣ8	2	2	982 480	133 801
ΣΥΝΟΛΟ	4	12	4 778 059	1 059 271

Πηγή: Ίδια επεξεργασία από δεδομένα ΟΠΣ ΕΣΠΑ με ημερομηνία αναφοράς την 13.7.2023.

Το ύψος της συμβασιοποιημένης δημόσιας δαπάνης των προσκλήσεων του Πίνακα 4 αντιστοιχεί στο 7.08% του προϋπολογισμού της ΔΔ των ΘΣ ενδιαφέροντος του ΠΕΠ (βλ. Πίνακας 3), ενώ το σύνολο των πληρωμών προς τους δικαιούχους ανέρχεται στο 22% της συμβασιοποιημένης δημόσιας δαπάνης.

Στη συνέχεια ακολουθεί αναλυτική παρουσίαση των εργαλείων πολιτικής προς υποστήριξη της ΠΣΕΕ που ενεργοποιήθηκαν μέσω του ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου.

ΕΠ2: Ενίσχυση Υποδομών για Έρευνα

Η Πρόκληση ΝΑΙΓ42 με τίτλο «Ενίσχυση ερευνητικών υποδομών για την υποστήριξη της στρατηγικής της έξυπνης εξειδίκευσης» (βλ. Πίνακας 5) αφορούσε ενίσχυση ερευνητικών υποδομών, η ανάλυση του κειμένου οδήγησε στο χαρακτηρισμό της, και των έργων που εντάχθηκαν στο πλαίσιο αυτής, ως ενίσχυση ερευνητικών δραστηριοτήτων σε Πανεπιστήμια. Η πρόσκληση απευθυνόταν στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου, το Ελληνικό Κέντρο Θαλάσσιων Ερευνών (ΕΛΚΕΘΕ) που διατηρεί παράρτημα στην Ρόδο καθώς και άλλους ερευνητικούς οργανισμούς στην περιφερειακή ή εθνική επικράτεια.

Ο προϋπολογισμός της δημόσιας δαπάνης ήταν €1,07 εκατ.

Πίνακας 5: Δεδομένα ενεργοποίησης ΕΠ2

	5143/115
Ημερ. Δημοσίευσης	1.2.2017
Αρ. υποβολών	3
Αιτούμενη ΔΔ	1 000 000
Αρ. ενταγμένων έργων	3
Ημερ. Ένταξης	10.01.2018
ΔΔ ενταγμένων έργων	931 885
Πληρωμές	0
Προβλ. Ημερ. Ολοκλήρωσης	30.06.2023

Επεξεργασία από δεδομένα ΟΠΣ ΕΣΠΑ και ΕΥΔ ΕΠ ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου με ημερομηνία αναφοράς την 13.7.2023.

Με την παραπάνω πρόσκληση, «Οι υποδομές που θα ενισχυθούν αφορούν κατά προτεραιότητα ερευνητικά πεδία που σχετίζονται με: την ποιότητα του θαλάσσιου περιβάλλοντος και την αειφόρο διαχείριση της αλιείας και των υδατοκαλλιεργειών, τη διαμόρφωση ενός δημιουργικού οικοσυστήματος καινοτομίας στις εξειδικεύσεις που έχουν αναπτυχθεί στην Περιφέρεια, με έμφαση στον τουρισμό εμπειρίας, στην αγροδιατροφή, στην ενέργεια και στις νέες τεχνολογίες.»

ΕΠ5: Συνεργατικά Έργα ΕΤΑΚ

Η Πρόκληση 3437/ΝΑΙΓ82 με τίτλο «Ενίσχυση σχεδίων έρευνας, ανάπτυξης & καινοτομίας στους τομείς προτεραιότητας της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου» (βλ. Πίνακα 6) αφορούσε ενίσχυση σχεδίων συνεργασίας επιχειρήσεων με φορείς ΕΤΑΚ. Η πρόσκληση απευθυνόταν σε επιχειρήσεις (πλην δημοσίων επιχειρήσεων) που δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, και οργανισμούς έρευνας και διάδοσης γνώσης (συμπεριλαμβανομένων και λοιπών φορέων που αντιμετωπίζονται ως οργανισμοί έρευνας και διάδοσης γνώσεων).

Πίνακας 6: Δεδομένα ενεργοποίησης ΕΠ5

	3437/NAIF82
Ημερ. Δημοσίευσης	12.12.2018
Αρ. υποβολών	10
Αιτούμενη ΔΔ	3 937 060
Αρ. ενταγμένων έργων	7
Ημερ. Ένταξης	18.04.2019
ΔΔ ενταγμένων έργων	2 863 694
Πληρωμές	473 178
Προβλ. Ημερ. Ολοκλήρωσης	30.12.2023

Επεξεργασία από δεδομένα ΟΠΣ ΕΣΠΑ και ΕΥΔ ΕΠ ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου με ημερομηνία αναφοράς την 13.7.2023

Ο Πίνακας 7 παρουσιάζει τη χωρική κατανομή της χρηματοδότησης βάσει της καταστατικής έδρας κάθε ωφελούμενου.

Πίνακας 7: Χωρική κατανομή έργων ΕΠ5

Περιφερειακή Ενότητα	Αριθμός Φορέων	Δημόσια (Ευρώ)	Δαπάνη
ΑΧΑΪΑΣ	1		105.675
ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΑΘΗΝΩΝ	1		264.750
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	3		519.565
ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΑΘΗΝΩΝ	3		387.185
ΚΟΖΑΝΗΣ	1		136.440
ΛΕΣΒΟΥ	2		363.650
ΝΑΞΟΥ	1		299.424
ΡΟΔΟΥ	3		646.076
ΣΥΡΟΥ	1		140.929
Γενικό Άθροισμα	16		2.863.697

Πηγή: Ίδια επεξεργασία από δεδομένα ΠΣΚΕ και ΕΦΔ με ημερομηνία αναφοράς την 13.7.2023.

Επισημαίνεται ότι παρά το γεγονός ότι μόνο σε 3 έργα αντιστοιχεί έδρα περιοχή εντός ΠΝΑ, πιθανώς σε αυτά θα πρέπει να συνυπολογιστούν και τα δύο με έδρα την ΠΕ Λέσβου, καθώς χωροθετούνται εκεί τμήματα του Πανεπιστημίου Αιγαίου, το οποίο διαθέτει σχολές και στο Νότιο Αιγαίο (Σύρο και Ρόδο).

ΕΠ13: Ανάπτυξη δεξιοτήτων ανθρώπινων πόρων

Δύο από τις συνολικά 4 προσκλήσεις που εκδόθηκαν στον ΘΣ8 (ΕΚΤ) θεωρείται ότι σχετίζονται με το σκεπτικό και τους στόχους του ΕΠ13. Πρόκειται για τις προσκλήσεις

4669/NAIF109 Αναβάθμιση προσόντων εργαζομένων στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου

3935/NAIF99 Αναβάθμιση προσόντων εργαζομένων στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου

Και οι δύο προσκλήσεις είχαν κοινή σκοπιμότητα και αφορούσαν την «επικαιροποίηση/διεύρυνση επαγγελματικών γνώσεων και δεξιοτήτων εργαζομένων, με στόχο την αναβάθμιση των επαγγελματικών τους προσόντων και κατ'επέκταση, την θετική επίπτωση στην παραγωγικότητά τους, την προσαρμογή τους στις σημερινές αναπτυξιακές προοπτικές και τις αλλαγές του τεχνολογικού περιβάλλοντος. Οι ενέργειες που προτάσσονται αφορούν την κατάρτιση σε επαγγέλματα που κατά προτεραιότητα εντάσσονται σε κλάδους και τομείς της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου (RIS3)».

Πρόκειται για προσκλήσεις που έχουν ως δικαιούχους ευπαθείς και ευάλωτους (ανέργους) κατά συνέπεια υλοποιήθηκαν ως ΥΓΟΣ και δικαιούχος φορέας είναι η δομή υποστήριξης. Στο πλαίσιο αυτό κλήθηκαν

θεσμικοί κοινωνικοί εταίροι, κλαδικόι φορείς, τοπικά ή/και κλαδικά επιμελητήρια, και λοιποί φορείς να υποβάλλουν ολοκληρωμένα σχέδια κατάρτισης. Ο Πίνακας 8/Πίνακας 6 παρουσιάζει τα βασικά δεδομένα της Πρόσκλησης.

Πίνακας 8: Δεδομένα ενεργοποίησης ΕΠ13

	3935/NAIF99	4669/NAIF109	ΣΥΝΟΛΟ
Ημερ. Δημοσίευσης	09.12.2019	4.11.2020	
Αρ. υποβολών	1	1	2
Αιτούμενη ΔΔ	385 900	600 000	985 900
Αρ. ενταγμένων έργων	1	1	2
Ημερ. Ένταξης	01.04.2020	01.04.2021	
ΔΔ ενταγμένων έργων	385 900	596 580	982.480
Πληρωμές	127 259	65 420	461.463
Προβλ. Ημερ. Ολοκλήρωσης	28.02.2020	30.12.2023	

Επεξεργασία από δεδομένα ΟΠΣ ΕΣΠΑ και ΕΥΔ ΕΠ ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου με ημερομηνία αναφοράς την 13.7.2023

Στο πλαίσιο του ΕΠΑνΕΚ υπήρξε πληθώρα δράσεων σχετικών με τα αντικείμενα του ΕΠ13 με πολύ μεγαλύτερους προϋπολογισμούς. Χωρίς να υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα χωρικής κατανομής των τομεακών έργων στην ΠΝΑ, δεν μπορούσε να γίνει ακριβής εκτίμηση προστιθέμενης αξίας των τριών προσκλήσεων του ΕΠ13. Αναγκαστικά επιχειρήθηκε προσεγγιστική κατανομή με κριτήρια περιφερειακής ΑΠΑ.

Συγκεντρωτικά

Η ενεργοποίηση σε επίπεδο ΠΕΠ του ΠΣΕΕ ήταν περιορισμένη και συγκεντρώθηκε μόνο σε 3 ειδικούς στόχους και υλοποιήθηκαν οι εξής δράσεις.

- 1) Ειδικός στόχος 1.α.1.1 Ενίσχυση ερευνητικών υποδομών για την υποστήριξη της στρατηγικής της έξυπνης εξειδίκευσης.
 - α) Το ΕΠ ενεργοποιήθηκε και υλοποιήθηκαν 2 έργα
- 2) Ειδικός στόχος 1.β.1.2 Ενίσχυση επενδύσεων σε υφιστάμενες και υπό σύσταση επιχειρήσεις στην καινοτομία στην κατεύθυνση της στρατηγικής της έξυπνης εξειδίκευσης
 - α) Το ΕΠ5: Δραστηριότητες έρευνας στις επιχειρήσεις ενεργοποιήθηκε με μία πρόσκληση
- 3) Η δράση 1.β.1.1 Ενίσχυση της επιχειρηματικής ανακάλυψης στους τομείς προτεραιότητας δεν ενεργοποιήθηκε.
- 4) Η δράση 2.β.1.1 Αξιοποίηση ΤΠΕ από τις επιχειρήσεις της Περιφέρειας (ΕΠ12) δεν ενεργοποιήθηκε
- 5) Η δράση 3.α.1.1 Ενίσχυση της ίδρυσης νέων επιχειρήσεων με έμφαση στην καινοτομία και την εξωστρέφεια στους τομείς προτεραιότητας της Περιφέρειας (ΕΠ10) δεν ενεργοποιήθηκε
- 6) Η δράση 3.δ.1.1 Ανάπτυξη συνεργατικών μοντέλων δράσης σε όλη την αλυσίδα αξίας, δεν ενεργοποιήθηκε).
- 7) Η 8.ι.1.1 Δράσεις Προώθησης στην απασχόληση για αναζητούντες θέση εργασίας ιδίως στους τομείς της στρατηγικής της Έξυπνης Εξειδίκευσης, ενεργοποιήθηκε μερικώς
- 8) Η 8.ν.1.1: Δράσεις για την προσαρμογή των εργαζομένων και των επιχειρήσεων στις αναγκαίες αλλαγές ιδίως για την υποστήριξη της στρατηγικής της Έξυπνης Εξειδίκευσης δεν ενεργοποιήθηκε

Ο Πίνακας 9 παρουσιάζει τα συγκεντρωτικά δεδομένα ανά Περιφερειακή Ενότητα με όρους συνολικής δημόσιας δαπάνης και το Διάγραμμα 1(β) αναλύει περαιτέρω την χωρική κατανομή σε επίπεδο Δήμου.

Πίνακας 9: Σύνοψη ενεργοποίησης εργαλείων πολιτικής στο Νότιο Αιγαίο

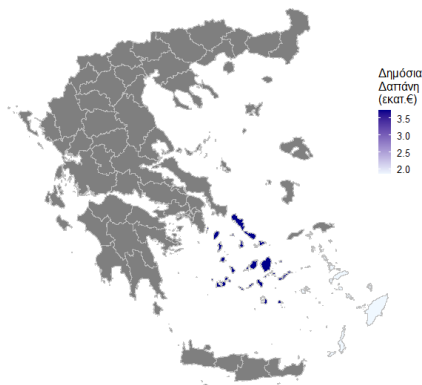
ΕΠ2	ΕΠ5	ΕΠ13	ΣΥΝΟΛΟ
			

Περιφερειακή Ενότητα*	Αριθμός Έργων	ΔΔ(Ευρώ)	Αριθμός Έργων	ΔΔ(Ευρώ)	Αριθμός Έργων	ΔΔ(Ευρώ)	ΔΔ(Ευρώ)
Κυκλάδων	1	286.288	2	1.938.361	2	982.480	3.207.129
Δωδεκανήσων	2	645.597	5	925.333			1.570.930
Γενικό Αθροισμα		931.885		2.863.694		982.480	4.778.059

* Υιοθετούνται οι «προ Κλεισθόνη» Π.Ε.

Πηγή: Ίδια επεξεργασία από δεδομένα ΟΠΣ ΕΣΠΑ, ΠΣΚΕ και ΕΦΔ με ημερομηνία αναφοράς την 13.7.2023

Η κατανομή είναι υπέρ των Κυκλάδων σε αναλογία 1:2, η οποία είναι αντίστοιχης τάξης του πληθυσμού των δύο Π.Ε.

Πηγή: Ίδια επεξεργασία από δεδομένα ΟΠΣ ΕΣΠΑ, ΠΣΚΕ και ΕΦΔ

Διάγραμμα 1 Η χωρική διάσταση του συνόλου των ενεργών εργαλείων πολιτικής στο Νότιο Αιγαίο.

Εάν όμως ληφθούν υπόψη αφενός η σχετική κατανομή της παραγόμενης περιφερειακής Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας¹ και αφετέρου ο πληθυσμός των ΠΕ, τότε έχουμε μια ένδειξη της σχετικής συμβατότητας της έντασης χρηματοδότησης των δράσεων έξυπνης εξειδίκευσης στις 2 ΠΕ ανάλογα με το παραγωγικό και το πληθυσμιακό τους προφίλ.

- Ο πρώτος δείκτης υπολογίζεται από το πηλίκο $\left(\frac{[\Delta\Delta \text{ πράξεων συναφών με τη RIS3 ανά ΠΕ}]}{[\Delta\Delta \text{ πράξεων συναφών με τη RIS3 στο σύνολο της Περιφέρειας}]} \right) / \left(\frac{[\text{μέση ΑΠΑ ετών 2014-2020 ανά ΠΕ}]}{[\text{Μέση ΑΠΑ ετών 2014-2020 της Περιφέρειας}]} \right)$.
- Ο δεύτερος δείκτης υπολογίζεται από το πηλίκο $\left(\frac{[\Delta\Delta \text{ πράξεων συναφών με τη RIS3 ανά ΠΕ}]}{[\Delta\Delta \text{ πράξεων συναφών με τη RIS3 στο σύνολο της Περιφέρειας}]} \right) / \left(\frac{[\text{πληθυσμός ΠΕ}]}{[\text{πληθυσμός Περιφέρειας}]} \right)$ με βάση την τελευταία απογραφή του 2021.

Πίνακας 10: Σχετική συμβατότητα έντασης δράσεων έξυπνης εξειδίκευσης με το προφίλ κάθε Π.Ε.

Π.Ε	Σχετική Ένταση	
	ΑΠΑ	Πληθυσμός
Κυκλάδων	0,52	0,89
Δωδεκανήσων	0,88	1,06

Πηγή: Ίδια Επεξεργασία από δεδομένα ΕΛΣΤΑΤ

¹ Η ΕΛΣΤΑΤ παρέχει δεδομένα ΑΠΑ μόνο για τις «παλιές» ΠΕ Κυκλάδων και Δωδεκανήσων.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΑ ΑΞΙΟΛΟΓΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Στις ενότητες που ακολουθούν επιχειρείται η σύνοψη των συμπερασμάτων από την επεξεργασία των πρωτογενών και δευτερογενών δεδομένων με στόχο την απάντηση στα αξιολογικά ερωτήματα όπως τέθηκαν στην μεθοδολογία αξιολόγησης. Τα συμπεράσματα θα αποτελέσουν κύρια δεδομένα εισόδου για τη συνολική αποτίμηση του μείγματος πολιτικής που σχεδιάστηκε και εφαρμόστηκε στο πλαίσιο των 13 ΠΕΠ για την υποστήριξη των επιμέρους περιφερειακών στρατηγικών έξυπνης εξειδίκευσης. Η διαβάθμιση των χρωμάτων στο πεδίο «Επίδοση» (πράσινο, πορτοκαλί και κόκκινο) αντιστοιχίζεται σε πολύ ικανοποιητική, μέτρια και όχι ικανοποιητική επίδοση στο αξιολογούμενο κριτήριο.

Αποτελεσματικότητα

Αξιολογικό Ερώτημα **A1. Σε ποιο βαθμό πέτυχαν οι δράσεις των ΠΣΕΕ τα αναμενόμενα αποτελέσματα σε επίπεδο δεικτών;**

Επίδοση

Βασικά ευρήματα

Στο ΠΕΠ, έχουν τεθεί δείκτες και στόχοι αποτελεσμάτων για το σύνολο των 3 ειδικών στόχων που σχετίζονται με τη RIS3 και αποτελούν αντικείμενο της παρούσας. Απ' αυτούς, ένας υπερκαλύπτεται ενώ δύο υπολείπονται της τιμής-στόχου. Η συνεισφορά των δράσεων του ΠΕΠ στους δείκτες θεωρείται αμελητέα.

Τεκμηρίωση

Ο παρακάτω πίνακας εμφανίζει τις πλέον πρόσφατες τιμές επίτευξης για τις τιμές στόχου 2023 στους δείκτες αποτελεσμάτων του ΠΕΠ που συσχετίζονται με τις επενδυτικές προτεραιότητες που εξετάζει η παρούσα.

Δείκτης αποτελεσμάτων (επενδυτική προτεραιότητα)	Στόχος 2023	Τελευταία δεδομένα	Βαθμός Επίτευξης	Πηγή
(1a) Δημοσιεύσεις ερευνητών	375	432	1,15	AIR2022 για το 2020
(1b) Δαπάνη Ε&Α των επιχειρήσεων ως ποσοστό του ΑΕΠ	1,35	0,62	0,46	Τιμή Eurostat για το 2020
(8i) Συμμετέχοντες που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους	135	102	0,76	AIR2022 για το 2022

Λαμβάνονται υπόψιν 3 δείκτες καθώς οι πράξεις του ΘΣ3 δεν αντιστοιχούν σε εργαλεία πολιτικής της προτεινόμενης μεθοδολογίας της αξιολόγησης. Για τους δείκτες αποτελεσμάτων που έχουν συσχετιστεί με τις επενδυτικές προτεραιότητες 1α και 1β, τα ενταγμένα έργα δεν μπορούν να συσχετιστούν απευθείας με την RIS. Ειδικά στην 1^α οι δημοσιεύσεις ερευνητών δεν συσχετίζεται με το είδος της ενίσχυσης που παρέχεται. Συνεπώς, η υπεραπόδοση δεν μπορεί να συσχετιστεί με τη συνεισφορά του ΠΕΠ και οφείλεται σε άλλους παράγοντες.

Στην 1β η πορεία της Περιφέρειας είναι ιδιαίτερα αρνητική (μείωση δαπανών) κατά συνέπεια το ΠΕΠ δεν συνεισφέρει. Στους ανθρώπινους πόρους παρατηρείται μέτρια επίτευξη σε σχέση με τον προγραμματισμό.

Συνεπώς, η συνολική συνεισφορά του ΠΕΠ στην επίτευξη των δεικτών αποτελεσμάτων που ενδιαφέρουν τη RIS3 είναι, αν όχι μηδενική, αμελητέα.

Αξιολογικό Ερώτημα **A2. Σε ποιο βαθμό ήταν αποτελεσματική η Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης;**

Επίδοση

Βασικά ευρήματα
Τεκμηρίωση

Η ΔΕΑ εφαρμόστηκε στο αρχικό στάδιο σχεδιασμού του Προγράμματος και τα αποτελέσματά της τροφοδότησαν ένα εργαλείο πολιτικής.

Η ΔΕΑ ξεκίνησε σχετικά νωρίς από το 2013. Την περίοδο εκείνη έγιναν 4 εργαστήρια σε διαφορετικά νησιά με την υποστήριξη του ΠΣΕΚ. Τα αποτελέσματά της τροφοδότησαν την πρόσκληση ενίσχυσης των συνεργατικών ερευνητικών έργων, ωστόσο δεν υπήρξε εξέλιξη.

Από τα δεδομένα της συνέντευξης φάνηκε ότι η ΔΕΑ συνείσφερε στη διερεύνηση του είδους των συνεργατικών σχημάτων που θα χρειαζόταν να ενισχυθούν. Όπως εξηγήθηκε και σε προηγούμενο σημείο, αντικειμενικά η ΠΝΑ δεν έχει ανεπτυγμένο οικοσύστημα καινοτομίας, συνεπώς μπορούμε να θεωρήσουμε ότι τηρουμένων των αναλογιών η συνεισφορά της ΔΕΑ ήταν σχετικά ικανοποιητική.

Ο λόγος αριθμός υποβολών / αριθμός εντάξεων ανά πρόσκληση για τις 3 προσκλήσεις που αποτελούν αντικείμενο της αξιολόγησης κυμαίνεται από το 1 έως το 1,3 και η συνολική τιμή του δείκτη **A2.3.1 = 1,13**.

Για να εκτιμήσουμε τον αριθμό των υποβολών προς το σύνολο των εν δυνάμει δικαιούχων αξιοποιήσαμε τα δεδομένα ΚΑΔ επένδυσης της πρόσκλησης του ΕΠ5 και τα δεδομένα του στατιστικού μητρώου επιχειρήσεων της ΕΛΣΤΑΤ για το έτος 2019 (έτος έκδοσης της σχετικής πρόσκλησης). Βρέθηκε δραστηριότητα σε 69 τριτοβάθμιους κωδικούς και υπολογίσαμε ότι **A.2.3.2=0,69%**.

Αξιολογικό Ερώτημα **A3. Σε ποιο βαθμό η χρονική διάσταση της υποστήριξης από τα ΠΕΠ προς τις ΠΣΕΕ υλοποιήθηκε όπως είχε σχεδιαστεί; Ποιοι ήταν οι παράγοντες που οδήγησαν σε τυχόν αποκλίσεις;**

Επίδοση

Βασικά ευρήματα

Η πρώτη πρόσκληση του ΠΕΠ προς υποστήριξη της ΠΣΕΕ εκδόθηκε πάνω από δύο έτη μετά την έγκριση της ΠΣΕΕ. Με δεδομένη την έλλειψη ουσιαστικής ενεργοποίησης της υποστήριξης του ΠΕΠ προς την ΕΣΕΕ, ακόμα και αυτές οι καθυστερήσεις αναδεικνύουν τα δομικά προβλήματα που αντιμετώπισε το ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου στην εφαρμογή του.

Τεκμηρίωση

Η ΠΣΕΕ με το Σχέδιο Δράσης εγκρίθηκε από το Περιφερειακό Συμβούλιο το 2015 ενώ η πρώτη σχετική με την ΠΣΕΕ πρόσκληση δημοσιεύθηκε τον Μάιο του 2017 (3437/ΝΑΙ82) και η τελευταία τον Νοέμβριο του 2020 (4669/ΝΑΙ109).

Ο μέσος όρος μεταξύ της έγκρισης της ΠΣΕΕ και της δημοσίευσης των τριών προσκλήσεων που αξιολογούνται είναι **A3.1.1 = 1245 ημέρες**. Οι χρόνοι μεταξύ δημοσίευσης των προσκλήσεων και ένταξης των έργων ήταν σαφώς συντομότεροι (**A3.1.2 = 249 ημέρες**), και η μέση διάρκεια των ενταγμένων δράσεων ήταν μεγάλη (μέση διάρκεια υλοποίησης έργων κατά την ένταξη **A3.1.3 = 1410 ημέρες**).

Οι κύριοι παράγοντες που οδήγησαν στις παραπάνω αποκλίσεις (δείκτης A3.2.1) ήταν:

- Καθυστερήση στην έναρξη υλοποίησης δράσεων ΕΤΑΚ λόγω της αναμονής συμμόρφωσης με τις εκ των προτέρων αιρεσιμότητες 1.1 και 1.2

- Καθυστερήση στον ορισμό ΕΦΔ για δράσεις ΕΤΑΚ και επιχειρηματικότητας στο πλαίσιο των ΠΕΠ, καθώς η στελέχωση της ΕΥΔ δεν επαρκούσε, αριθμητικά και σε επίπεδο γνώσεων, για να ανταποκριθεί στο συγκεκριμένο καθήκον.
- Καθυστερήσεις στις απαιτούμενες εγκρίσεις των προσκλήσεων κρατικών ενισχύσεων από την ΕΥΚΕ και την μετάπτωσή τους στο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ).
- Δεν υπήρξε κανένας συντονισμός για τον προγραμματισμό των προσκλήσεων με τις κεντρικές υπηρεσίες

Αξιολογικό Ερώτημα **A4. Σε ποιο βαθμό πέτυχαν οι δράσεις των ΠΣΕΕ τις αναμενόμενες εκροές;**

Επίδοση

Βασικά ευρήματα

Με τα έργα που έχουν αντιστοιχιστεί με τα τρία εργαλεία πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν στο Νότιο Αιγαίο έχουν συσχετιστεί έξι δείκτες εκροών. Μέχρι τα μέσα Ιουλίου 2023 για τους τρεις απ' αυτούς δεν υπήρξε επίτευξη ενώ οι άλλοι τρεις κινούνται περί το 20%, ποσοστό ιδιαίτερα χαμηλό εάν συνυπολογιστεί ότι σε έξι μήνες ολοκληρώνεται η προγραμματική περίοδος. Ο συνολικός αριθμός ωφελομένων είναι 13 και θεωρείται ιδιαίτερα χαμηλός.

Τεκμηρίωση

Με βάση δεδομένα από την τελευταία έκθεση προόδου του ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου για το έτος 2022 (AIR2022), ως προς την επίτευξη των δεικτών εκροών φαίνεται να ισχύουν τα δεδομένα στον πίνακα που ακολουθεί.

Εργαλείο Πολιτικής	Κωδικός Δείκτη	Τιμή στόχου 2023	Αριθμός Ενταγμένων Έργων με τιμή στο δείκτη	Αριθμός ολοκληρωμένων έργων με τιμή στο δείκτη	Επίτευξη τιμών δείκτη
ΕΠ2	CO25	35	3	0	8,59%
ΕΠ5	CO01	5	7	0	140%
	CO02	5	7	0	140%
	CO25	5	7	0	140%
ΕΠ13	CO05-EKT	600	1	211	35,16%

Άρα, ο βαθμός επίτευξης ανά δείκτη εκροών για τα έργα ΠΣΕΕ μέσω των 3 εργαλείων πολιτικής που εξετάζουμε έχει ως εξής:

$$\mathbf{A4.1.1 \text{ (CO01) = (CO02) = (CO25) } 7/5 = 140\%}$$

$$\mathbf{A4.1.1 \text{ (CO05 -EKT) } 211/600 = 35\%}$$

Με βάση τα δεδομένα του AIR2022, σε σύνολο 12 ενταγμένων έργων που έχουν χαρακτηριστεί ότι ανήκουν στα εργαλεία πολιτικής 4, 8 και 10, δεν υπάρχουν ολοκληρωμένα έργα, άρα **(A4.1.2=12)**.

Οι ενδείξεις με ημερομηνία αναφοράς τα μέσα Ιουλίου 2023 δείχνουν ότι τα έργα του ΕΠ2 θα ολοκληρωθούν το φυσικό τους αντικείμενο και αναμένουν το διοικητικό κλείσιμο και την εκταμίευση της τελικής δόσης.

Τέλος, όσον αφορά τον αριθμό των μοναδικών ωφελομένων από τα ενταγμένα έργα στα τρία ενεργοποιημένα εργαλεία πολιτικής, αυτός υπολογίζεται σε **A4.1.3 = 13**.

Αξιολογικό Ερώτημα **A5. Ποιοι ήταν οι κύριοι παράγοντες που επηρέασαν τη συνολική αποτελεσματικότητα;**

Επίδοση Δεν έχει εφαρμογή

Βασικά ευρήματα Το επιχειρηματικό προφίλ στο ΝΑ, μικρό μέγεθος, συγκεκριμένοι τομείς και κλάδοι που δε σχετίζονται τόσο με ΠΣΕΕ.

Τεκμηρίωση Σύμφωνα με την ΕΥΔ στις 1α και 1β που εξυπηρετούν τους στόχους της ΠΣΕΕ ουσιαστικά υπήρχε πολύ μικρή συμμετοχή στις προσκλήσεις. Αυτό οφείλεται όπως έχει ήδη αναφερθεί στην απουσία ερευνητικών φορέων και την μικρή εμπλοκή των φορέων της τετραπλής έλικας σε θέματα ΕΤΑΚ. Το επιχειρηματικό προφίλ δείχνει μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών κυρίως στον τομέα του τουρισμού οπότε το ενδιαφέρον που επέδειξαν εστιάζεται στην μεγέθυνση του κύκλου εργασιών τους παρά στην υιοθέτηση καινοτομίας στις κρίσιμες λειτουργίες τους. Τέλος πρέπει να σημειωθεί η μικρή συμμετοχή της μεταποίησης στην Περιφέρεια και με τάσεις περαιτέρω σμίκρυνσης.

Με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας πεδίου, μόνο για το ΕΠ8, προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα από την προοπτική των ωφελομένων:

- Η επίδραση της πανδημίας COVID-19 (SQ012 & SQ013) χαρακτηρίστηκε ως μέτρια ή υψηλή σε 2 από τα 3 έργα (66%) όπου και βαθμολογήθηκε.

Αποδοτικότητα

Αξιολογικό Ερώτημα **B1. Σε ποιο βαθμό η ένταση της χρηματοδότησης ήταν επαρκής για να δημιουργήσει επιπτώσεις;**

Επίδοση ●

Βασικά ευρήματα Η ένταση της χρηματοδότησης για δράσεις υποστήριξης της ΠΣΕΕ από το ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου υπήρξε ιδιαίτερα χαμηλή, της τάξης του 7% και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να επηρεάσει τους στόχους αποτελεσμάτων που έχουν τεθεί για τους ειδικούς στόχους που σχετίζονται με τους ΘΣ 1, 2, 3 και 8.

Η ανάλυση του μοναδιαίου κόστους μεταξύ ολοκληρωμένων έργων και ενταγμένων δεν μπορεί να υλοποιηθεί λόγω μικρού αριθμού έργων και μηδενικού ποσοστού ολοκλήρωσης.

Τεκμηρίωση

Η συμβασιοποιημένη δημόσια δαπάνη ανά εργαλείο πολιτικής σε σχέση με το σύνολο για όλα τα ΕΠ και το ΠΕΠ συνολικά. Η ανάλυση έδειξε τα εξής:

Δείκτης B.1.1.1.α

ΕΠ	Συμβασιοποιημένη Δημόσια Δαπάνη	Ποσοστό στη Συμβασιοποιημένη ΔΑ όλων των ΕΠ	Ποσοστό στη Συμβασιοποιημένη ΔΑ των ΘΣ1,2,3,8 του ΠΕΠ
ΕΠ2	931 885	16.7%	3.3%
ΕΠ5	2 863 694	51.2%	10.2%
ΕΠ10	1 795 158	32.1%	6.4%
ΣΥΝΟΛΟ	5 590 737	100.00%	19.9%

Από τα δεδομένα του παραπάνω πίνακα είναι σαφές ότι τα εργαλεία πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν στο Νότιο Αιγαίο συνεισφέρουν με όρους συμβασιοποιημένης δημόσιας δαπάνης το 19,9% στο σύνολο των ΘΣ1,2,3,8 του ΠΕΠ χωρίς να συνυπολογίζονται οι δράσεις για την αντιμετώπιση των συνεπειών του covid. Εάν υπολογιστούν και οι τελευταίες προκύπτει ο δείκτης B.1.1.1.β=7,08%. **Συνεπώς, η ένταση χρηματοδότησης των δράσεων υποστήριξης της ΠΣΕΕ Νοτίου Αιγαίου μέσω των ενεργοποιημένων Εργαλείων Πολιτικής δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να χαρακτηριστεί ως επαρκής για την επίτευξη των στόχων του ΠΕΠ.**

Η δεύτερη παράμετρος που εξετάστηκε είναι η δημόσια δαπάνη ανά μονάδα εκροής για κάθε δείκτη που σχετίζεται με τα Εργαλεία Πολιτικής. Το μοναδιαίο κόστος υπολογίζεται με βάση τη συμβασιοποιημένη δημόσια δαπάνη για το σύνολο των ενταγμένων έργων και τις πληρωμές δημόσιας δαπάνης για τα ολοκληρωμένα έργα. Αυτό επιτρέπει να διαπιστωθεί αν και κατά πόσο η ολοκλήρωση επηρεάζει το μοναδιαίο κόστος. Οι υπολογισμοί γίνονται αξιοποιώντας τα δεδομένα που έχουν παρουσιαστεί στο κριτήριο A.4 παραπάνω.

Τα αποτελέσματα της ανάλυσής μας φαίνονται στον πίνακα που ακολουθεί.

Δείκτης	B1.1.2.α	B1.1.2.β	Διαφορά
CO25	93.185	-	-
CO01	409.099	-	-
CO02	409.099	-	-
CO25	409.099	-	-
CO05	2.992	-	-

Κατά την ημερομηνία συλλογής δεδομένων δεν υπήρχαν ολοκληρωμένα έργα, επομένως δεν μπορεί να γίνει εκτίμηση/αξιολόγηση του B.1.2.β. Ο δείκτης μοναδιαίου κόστους ενταγμένων έργων θα αξιολογηθεί συγκριτικά στο σύνολο των περιφερειών για εξαγωγή περαιτέρω συμπερασμάτων.

Αξιολογικό Ερώτημα **B2. Αξιοποιήθηκαν πιθανές συνέργειες ή οικονομίες κλίμακας με τομεακά ή ευρωπαϊκά προγράμματα;**

Επίδοση

Βασικά ευρήματα

Δεν υπήρξε κάποιου είδους συνέργεια μεταξύ των εργαλείων πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν προς υποστήριξη της ΠΣΕΕ στο Νότιο Αιγαίο με αντίστοιχα εργαλεία πολιτικής σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Τεκμηρίωση

Παρά το γεγονός ότι υπήρχαν δυνατότητες συνεργειών με εργαλεία πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν σε εθνικό επίπεδο, οι μοναδικές συνέργειες του ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου με το ΕΠΑΝΕΚ αφορούσαν στη χρηματοδοτική συνδρομή του στις προσκλήσεις «Συμμετοχή Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Περιφερειών στο Ταμείο Επιχειρηματικότητας II» και «Ενίσχυση της Ίδρυσης και Λειτουργίας Νέων Τουριστικών Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων». Και οι δύο αφορούσαν το ΘΣ3, ενώ η δεύτερη εξ' αυτών, λόγω στόχευσης, δεν είναι σχετική με την περιφερειακή προτεραιότητα «Δημιουργικός Τουρισμός».

Παραδείγματα παρόμοιων με τα ενεργοποιημένα εργαλεία πολιτικής του ΠΕΠ στο ΕΠΑνΕΚ είναι τα ακόλουθα:

ΕΠ2: Πρόσκληση 031: «Δράση στρατηγικής ανάπτυξης Ερευνητικών και Τεχνολογικών Φορέων»

ΕΠ5:

- 2076/009ΚΕ «ΕΡΕΥΝΩ – ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ – ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ» 1ος Κύκλος
- 2076/009ΚΕ «ΕΡΕΥΝΩ – ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ – ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ» 2ος Κύκλος
- 2335/011ΚΕ Ειδικές Δράσεις «ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ» - «ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΥΛΙΚΑ» - «ΑΝΟΙΧΤΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ»

ΕΠ13: Στο πλαίσιο του ΕΠΑνΕΚ υπήρξε πληθώρα δράσεων σχετικών με τα αντικείμενα του ΕΠ13 με πολύ μεγαλύτερους προϋπολογισμούς.

Συνοχή

Αξιολογικό
Ερώτημα

Γ1. Σε ποιο βαθμό τα εργαλεία πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν επικαλυπτόταν με αντίστοιχα που ενεργοποιήθηκαν μέσω των τομεακών προγραμμάτων, ιδίως του ΕΠΑνΕΚ;

Επίδοση

Βασικά
ευρήματα

Λόγω του μικρού αριθμού ενεργοποίησης ΕΠ / προσκλήσεων οι επικαλύψεις ήταν περιορισμένες και στον βαθμό που οι Προσκλήσεις του ΠΕΠ κάλυψαν τους χρηματοδοτικούς στόχους θεωρείται ότι δεν επηρέασαν την πορεία υλοποίησης

Τεκμηρίωση

Ως προς τη χρονική επικάλυψη μεταξύ προσκλήσεων ομοειδών ΕΠ που ενεργοποιήθηκαν από το Περιφερειακό και το εθνικό σκέλος:

- 1) ΕΠ2: Δεν υπήρξε χρονική επικάλυψη με την πρόσκληση 031 του ΕΠΑνΕΚ (29/07/2016).
- 2) ΕΠ5: Υπάρχει μικρή επικάλυψη της ΝΑΙΓ082 και της Πρόσκλησης του Β' κύκλου του ΕΔΚ 2076/009ΚΕ.
- 3) ΕΠ13: Υπάρχουν επικαλύψεις καθώς η πληθώρα προσκλήσεων του ΕΠΑνΕΚ κατανέμονται πρακτικά σε πολύ ευρύ χρονικό διάστημα που καλύπτει τις προσκλήσεις του ΠΕΠ.

Σε ό,τι αφορά στη χρονική επικάλυψη με αντίστοιχα εργαλεία πολιτικής του ΕΠΑνΕΚ, το σύνολο των ομοειδών προσκλήσεων του ΕΠΑνΕΚ προηγήθηκε χρονικά εκείνων του ΠΕΠ. Η εκτίμηση του Γ1.1.1 μας δίνει τιμή 76.

Ως προς την θεματική επικάλυψη των προσκλήσεων για τα ΕΠ που ενεργοποιήθηκαν στο Νότιο Αιγαίο σε σχέση μ' εκείνα του ΕΠΑνΕΚ σημειώνουμε τα εξής:

- ΕΠ2. α) Πρόσκληση 031: «Δράση στρατηγικής ανάπτυξης Ερευνητικών και Τεχνολογικών Φορέων».
- ΕΠ5. Οι Προσκλήσεις του ΕΔΚ (παρέμβαση II) θεωρούνται ανταγωνιστικές με του ΠΕΠ.
- ΕΠ13. Στο πλαίσιο του ΕΠΑνΕΚ ενεργοποιήθηκαν 6 προσκλήσεις άμεσα ή έμμεσα σχετικές με το ΕΠ13 (4932/151, 2494/089, 3319/110, 1511/024, 3712/121, 6236/09_ΕΠΑΝΕΚ_ΕΚΤ).

Συνεπώς, αν και δεν υπήρξαν χρονικές επικαλύψεις με εργαλεία πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν από το ΕΠΑνΕΚ, η χρονικά πρωθύστερη έκδοση ανταγωνιστικών, προσκλήσεων του ΕΠΑνΕΚ θα μπορούσε να έχει δημιουργήσει εσωτερικό

ανταγωνισμό μεταξύ των προγραμμάτων υπό την έννοια ότι το ΕΠΑνΕΚ συγκέντρωσε το πρώτο κύμα των πιθανών ωφελομένων. Δεν έχουμε στοιχεία για να αξιολογήσουμε αν οι απορριφθέντες από τις προσκλήσεις του ΕΠΑνΕΚ αξιοποίησαν το ΠΕΠ στη συνέχεια. Σε σχέση με το ΕΠ2, δεν τίθεται θέμα εσωτερικού ανταγωνισμού λόγω της διαφορετικής στόχευσης των αντίστοιχων προσκλήσεων.

Αξιολογικό Ερώτημα

Γ2. Σε ποιο βαθμό τα εργαλεία πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν μέσω των ΠΕΠ επικαλυπτόταν με αντίστοιχα που ενεργοποιήθηκαν εκτός των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ);

Επίδοση

Βασικά ευρήματα

Με επιφύλαξη τριών καθεστώτων του Αναπτυξιακού Νόμου και του SME Instrument, δε φαίνεται να υπάρχει επικάλυψη μεταξύ των εργαλείων πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν από το ΠΕΠ με αντίστοιχα εντός των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων. Δεν έχουμε δεδομένα που να μπορούν να οδηγήσουν σε αξιολογικά συμπεράσματα.

Τεκμηρίωση

ΕΠ2. Σε έργα στο πλαίσιο του Horizon 2020 διακρίνεται ως επιλέξιμη δαπάνη η αγορά επιστημονικού εξοπλισμού και η βελτίωση υποδομών, αλλά σε μικρό βαθμό σε σχέση με τις υπόλοιπες κατηγορίες δαπανών. Ορισμένες προσκλήσεις του ΕΛΙΔΕΚ επίσης υποστήριζαν την προμήθεια επιστημονικού εξοπλισμού, αλλά η στόχευση των έργων ήταν εντελώς διαφορετική.

ΕΠ5: Το SME Instrument του Horizon2020 έχουν την ίδια στόχευση με το ΕΠ10, αλλά δεν έχουμε διαθέσιμα στοιχεία για να εκτιμήσουμε την επίπτωσή τους. Αντίστοιχη επικάλυψη μπορεί να υπάρξει και με χρηματοδοτήσεις της DG MARE για την μπλε οικονομία. Δεν εντοπίζονται έργα στο Νότιο Αιγαίο.

Συνάφεια

Αξιολογικό Ερώτημα

Δ1. Σε ποιο βαθμό τα εργαλεία πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν από τα ΠΕΠ κάλυπταν τις διαπιστωμένες ανάγκες που αναφέρονται στις ΠΣΕΕ;

Επίδοση

Βασικά ευρήματα

Ενεργοποιήθηκαν μόνο 3 από τα αρχικά προβλεπόμενα 9 εργαλεία πολιτικής (33%), με μερική μόνο συνεισφορά στις ανάγκες 3 από τους 12 ειδικούς στόχους του ΠΕΠ και 24,98% της προϋπολογισμένης συνδρομής σε επίπεδο δημόσιας δαπάνης. Το αποτέλεσμα κρίνεται ως ανεπαρκές όσον αφορά την κάλυψη των διαπιστωμένων αναγκών που αναφέρονται στην ΠΣΕΕ.

Τεκμηρίωση

Η ΠΣΕΕ του Νοτίου Αιγαίου είχε προϋπολογίσει τη συνδρομή τουλάχιστον 8 ειδικών στόχων του ΠΕΠ στις ανάγκες της, με συνολικό προϋπολογισμό δημόσιας δαπάνης για τη συνδρομή αυτή της τάξης των €15,9εκατ. Μέχρι τον Ιούλιο του 2023, καταγράφεται συνδρομή από 3 ειδικούς στόχους με συμβασιολογημένη δημόσια δαπάνη της τάξης των €5,6εκατ. ή 35,7% της επιδιωκόμενης. Ωστόσο, τόσο η τοποθέτηση πόρων στον ΕΠ5, όσο και στον ΕΠ13 είναι δυσανάλογη της προβλεπόμενης.

Από τα 9 εργαλεία πολιτικής που προβλεπόταν στο ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου προς υποστήριξη της ΠΣΕΕ ενεργοποιήθηκαν 3, με μόνο ένα εξ' αυτών να καλύπτει πάνω από το 55% της διατιθέμενης δημόσιας δαπάνης.

Αξιολογικό Ερώτημα Δ2. Σε ποιο βαθμό οι επενδύσεις των ΠΕΠ μέσω των ΘΣ1,2,3 και 8 τροφοδότησαν δράσεις που υποστήριξαν τις ΠΣΕΕ;

Επίδοση

Βασικά ευρήματα Με την εξαίρεση του ΘΣ1, οι υπόλοιπες δράσεις που εξυπηρετούν τους στόχους της έξυπνης εξειδίκευσης παρουσιάζουν πολύ χαμηλές τιμές στην αναλογία χρηματοδότησης προς το σύνολο των δράσεων στους αντίστοιχους ΘΣ.

Τεκμηρίωση Υπολογίστηκε η αναλογία ενταγμένων έργων σχετικών με την ΠΣΕΕ ως προς το σύνολο των έργων στους ΘΑ 1, 2, 3 & 8 και η αναλογία της δημόσιας δαπάνης με τον ίδιο τρόπο, χωρίς να ληφθούν υπόψη οι δράσεις στήριξης επιχειρήσεων για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19.

Η συνολική αναλογία έργων προς υποστήριξη της ΠΣΕΕ προς το σύνολο των ενταγμένων είναι μόλις 8% και η αντίστοιχη της δημόσιας δαπάνης ανέρχεται σε 17,08%, με την ανάλυση ανά ΘΣ να παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

Θεματικός Στόχος	Δ2.1.1	Δ2.1.2
ΘΣ1	100%	100%
ΘΣ2	0%	0%
ΘΣ3 (εκτός Covid)	0%	0%
ΘΣ8	3,51%	16,76%

Εάν συνυπολογιστούν όμως και οι δράσεις υποστήριξης των επιχειρήσεων για την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας τότε οι τιμές μειώνονται αισθητά (Δείκτης Δ.2.1.1=0,28% και Δ.2.1.2=7.08%).

Προστιθέμενη Αξία

Αξιολογικό Ερώτημα Ε1. Σε ποιο βαθμό θα είχαν επιτευχθεί οι στόχοι των ΠΣΕΕ χωρίς την υποστήριξη των ΠΕΠ;

Επίδοση

Βασικά ευρήματα Για το σύνολο των εργαλείων πολιτικής που εφαρμόστηκαν από το ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου υπήρχαν αντίστοιχες προσκλήσεις από τα τομεακά επιχειρησιακά προγράμματα. Εξαίρεση αποτελεί το ΕΠ13 στο οποίο ωστόσο υπήρχαν προγράμματα της ΔΥΠΑ

Τεκμηρίωση Για την εκτίμηση της της προστιθέμενης αξίας των εργαλείων πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν από το ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου υπολογίστηκε ο λόγος της έντασης ενίσχυσης των ενταγμένων έργων στο ΠΕΠ σε σχέση με τα ενταγμένα από ομοειδείς προσκλήσεις, αξιοποιώντας, δεδομένα από το ΟΠΣ για έργα κρατικών ενισχύσεων. Τα αποτελέσματα έχουν ως εξής:

- 1) ΕΠ2. Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΟΠΣ, τα έργα υποστήριξης ερευνητικών υποδομών που χρηματοδοτούνται από την πρόσκληση 031 του ΕΠΑνΕΚ χρηματοδοτήθηκε ένα έργο προς το ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε. συνολικά με €1,18 εκ.
- 2) ΕΠ5: Στο πλαίσιο των προσκλήσεων «Ερευνώ – Δημιουργώ – Καινοτομώ» εντάχθηκαν 10 έργα με φορείς με έδρα το Νότιο Αιγαίο με συνολική ΔΔ ύψους €1,96 εκατ.
- 3) Σε 8 σχετικές προσκλήσεις εντάχθηκαν δικαιούχοι του Νοτίου Αιγαίου με σύνολο ΔΔ€8,85εκατ. (από στοιχεία του ΟΠΣ/ΕΣΠΑ δεν μπορεί να εξαχθεί ο ακριβής αριθμός δικαιούχων ανά Περιφέρεια).

Ο δεύτερος παράγοντας που εξετάστηκε ήταν το ποσοστό των δικαιούχων που ενισχύθηκε από τις προσκλήσεις του ΠΕΠ σε σχέση με το σύνολο των δικαιούχων (μοναδικά ΑΦΜ) και από τις δύο πηγές χρηματοδότησης (ΠΕΠ και τομεακά) για ομοειδείς προσκλήσεις.

Αφού λάβαμε υπόψη τους κοινούς ωφελούμενους από ΠΕΠ και ΕΠΑΝΕΚ, καταλήγουμε στον υπολογισμό των δύο δεικτών ως εξής:

ΕΠ	ΠΕΠ	Τομεακά	Ε2.1.1	Δικαιούχοι ΠΕΠ	Δικαιούχοι τομεακά	Ε2.1.2
ΕΠ2	931.885	1.179.725	44%	3	1	75%
ΕΠ5	2.863.694	1.963.513	59%	7	10	41,18%
ΕΠ13	596.580	8.850.529	6%	4	-	-
Σύνολο	4.392.159	11.933.767	26,80%	14	11	56%

Στην έρευνα πεδίου που διενεργήθηκε οι δικαιούχοι ρωτήθηκαν «τι θα γινόταν εάν δεν υπήρχε το ΠΕΠ» Λόγω μη ικανού στατιστικού δείγματος (μόνο 3 απαντήσεις) δεν μπορεί να γίνει αξιολόγηση ως προς την προστιθέμενη αξία του ΠΕΠ όπως την αντιλαμβάνονται οι δικαιούχοι.

Επιπτώσεις

Αξιολογικό Ερώτημα **ΣΤ1. Σε ποιο βαθμό οδήγησαν οι δράσεις έξυπνης εξειδίκευσης που ενισχύθηκαν από τα ΠΕΠ στα αναμενόμενα άμεσα και μεσοπρόθεσμα αποτελέσματα;**

Επίδοση

Βασικά ευρήματα Στο πλαίσιο της αξιολόγησης υλοποιήθηκε ένας μικρός αριθμός έργων στο Νότιο Αιγαίο (12). Στάλθηκε σε όλα πρόσκληση για συμμετοχή σε έρευνα πεδίου όμως η συμμετείχαν μόνο 3 δικαιούχοι, αριθμός που δεν είναι ικανός να προσφέρει αξιόπιστη ανάλυση.

Τεκμηρίωση -

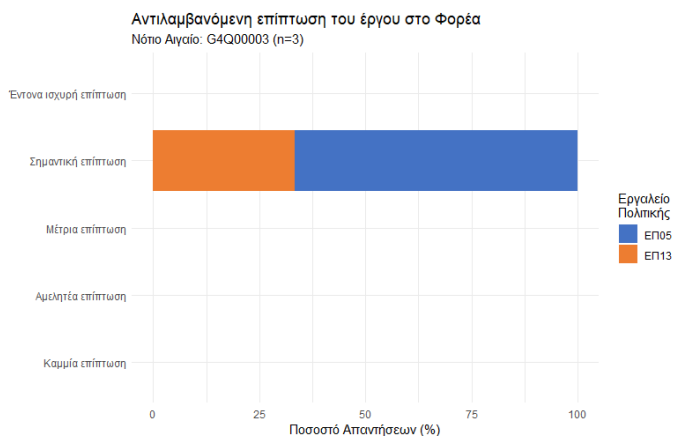
Αξιολογικό Ερώτημα **ΣΤ2. Σε ποιο βαθμό αναμένεται να οδηγήσουν οι δράσεις έξυπνης εξειδίκευσης που ενισχύθηκαν από τα ΠΕΠ σε διατηρήσιμες επιπτώσεις;**

Επίδοση

Βασικά ευρήματα Το παρόν αξιολογικό ερώτημα θα απαντηθεί μέσω focus group σε επόμενη φάση του έργου αφού ληφθούν υπόψη τα ευρήματα του ΣΤ1 ανά εργαλείο πολιτικής στο σύνολο της χώρας.

Τεκμηρίωση Το μοναδικό μέχρι στιγμής εύρημα που θα πρέπει να εκτιμηθεί σε επόμενη φάση του έργου είναι ό,τι, βάσει της έρευνας πεδίου, οι ίδιοι οι ωφελοούμενοι και στις 3 περιπτώσεις εντοπίζουν σημαντική επίπτωση. Σύμφωνα με την τεκμηρίωση τους, το έργο συνέβαλε στην ανάπτυξη τεχνογνωσίας, την απόκτηση διαχειριστικής ικανότητας και διασφάλιση της ποιότητας του προϊόντος.

Αξιολογικό Ερώτημα

ΣΤ3. Σε ποιο βαθμό οι δράσεις έξυπνης εξειδίκευσης που ενισχύθηκαν από τα ΠΕΠ ήταν συμβατές με τη χωρική κατανομή της οικονομικής δραστηριότητας σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας;

Επίδοση

Βασικά ευρήματα

Για την αξιολόγηση λαμβάνονται υπόψη οι Π.Ε. «προ-Κλεισθένη» προκειμένου να είναι δυνατή η αντιπαράθεση με τις Στατιστικές Μονάδες NUTS. Η κατανομή της δημόσιας δαπάνης για δράσεις υποστήριξης της ΠΣΕΕ στις 2 περιφερειακές ενότητες του Νοτίου Αιγαίου είναι καλά συσχετισμένη με τη χωρική κατανομή της πληθυσμιακής κατανομή και ελαφρά λιγότερο σε σχέση με την παραγωγική δυναμική. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η πόλωση που παρουσιάζουν τα ΕΠ στις δύο ΠΕ. Οι δράσεις του ΕΠ2 έχουν μεγαλύτερη ένταση στις Κυκλάδες, (πιθανώς λόγω μεγαλύτερων αναγκών του Πανεπιστημίου Αιγαίου στα νεότερα τμήματα της Σύρου), ενώ ΕΠ5 και ΕΠ13 έχουν πολύ υψηλότερη χρηματοδότηση στα Δωδεκάνησα, γεγονός που μπορεί να συσχετιστεί με το ότι στην ουσία η Ρόδος είναι το μοναδικό αστικό κέντρο (>50.000 κατοίκων) στην Περιφέρεια. Εξετάζοντας την χωροθέτηση ανά πράξη προκύπτει ωστόσο ένας ισχυρός δυισμός μεταξύ των τριών – τεσσάρων νησιών που συγκεντρώνουν άνω του 90% των χρηματοδοτήσεων και μικρότερων νησιών που ουσιαστικά δεν μετέχουν (είναι αποκλεισμένα;) στις δράσεις της ΠΣΕΕ.

Τεκμηρίωση Βλέπε ενότητα «Συγκεντρωτικά» στο πρώτο μέρος της παρούσας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Αποτελεσματικότητα: Σε όλους τους τομείς αξιολόγησης, τίθεται το ζήτημα αν μια τόσο μικρή σε πληθυσμιακό μέγεθος περιφέρεια, με μόλις ένα αστικό κέντρο (οριακά μεσαίου μεγέθους για τον Ελλαδικό χώρο) η οποία επιπλέον αντιμετωπίζει το ζήτημα της νησιωτικότητας μπορεί να αξιολογηθεί με ισότιμους όρους σε σχέση με τις ηπειρωτικές περιφέρειες της χώρας.

Το Νότιο Αιγαίο κατάφερε εν τέλει να ενεργοποιήσει 3 εργαλεία πολιτικής στους ΘΣ1 και ΘΣ8. Η διαδικασία της ΔΕΑ αναπτύχθηκε αρχικά, χωρίς ωστόσο να συνεχίσει μετά την έγκριση της RIS. Ο αριθμός των δικαιούχων είναι ιδιαίτερα μικρός, απόρροια του μικρού μεγέθους της περιφέρειας (χαρακτηριστικό ότι οι δυνητικοί δικαιούχοι έργων για το ΕΠ2 ήταν δύο, οι οποίοι και χρηματοδοτήθηκαν). Είναι σαφές λοιπόν ότι η συμμετοχή του ΠΕΠ στις τιμές επίτευξης των αποτελεσμάτων ήταν αμελητέες αν όχι μηδενικές (στις περιπτώσεις που δεν ενεργοποιήθηκαν).

Αποδοτικότητα: Περίπου το 1/2 των πόρων που κατανεμήθηκαν σε δράσεις σχετικές με την ΠΣΕΕ αφορούσε ερευνητικές δραστηριότητες σε επιχειρήσεις. Η τιμή αυτή είναι ιδιαίτερα υψηλή ως ποσοστό, όχι ωστόσο και ως ένταση χρηματοδότησης.

Συνοχή. Ως προς τη χρονική διάσταση και τις επικαλύψεις μεταξύ ομοειδών εργαλείων πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν από το ΠΕΠ και το ΕΠΑνΕΚ, οι τελευταίες θεωρούνται όχι σημαντικές. Με δεδομένο ότι οι χρηματοδοτικοί στόχοι των εντάξεων καλύφθηκαν, δεν προκύπτει ζήτημα συνοχής. Η συμμετοχή από επιχειρήσεις του Νοτίου Αιγαίου σε δράσεις του ΕΠΑνΕΚ σχετικά με ερευνητικές δραστηριότητες ήταν εξάλλου πολύ μικρή, δείγμα της μικρής δυναμικής της περιφέρειας στους τομείς ΕΤΑΚ. Αντίθετα ως προς τις υποδομές έρευνας φαίνεται μια πολύ ισχυρή επίδραση των Τομεακών παρεμβάσεων σε σχέση με την περιορισμένη χρηματοδότηση (> €1εκ.) του ΠΕΠ. Η ισχυρή αυτή παρέμβαση μπορεί να δικαιολογηθεί από την αναπτυξιακή πολιτική του Πανεπιστημίου Αιγαίου και κυρίως την ανάπτυξη των νέων τμημάτων. Η στήριξη από τομεακά προγράμματα δεν επηρέασε ωστόσο τους στόχους του ΠΕΠ.

Συνάφεια. Ενεργοποιήθηκαν μόλις 3 ΕΠ από τα 8 που η ΠΣΕΕ πρότεινε να ενταχθούν στο ΠΕΠ και ενεργοποιήθηκαν μόνο 3 ΕΣ του ΠΕΠ από τους 9 που συσχετίστηκαν με τα ΕΠ αυτά. Εν τέλει το ¼ των πόρων που διατέθηκαν στους ΘΣ1,2,3 και 8 κρίνεται συναφές με δράσεις ΠΣΕΕ.

Προστιθέμενη αξία. Η προστιθέμενη αξία κρίνεται γενικά μικρή. Το ΕΠ5 παρουσιάζει σχετικά υψηλή τιμή, ωστόσο αυτή οφείλεται περισσότερο στην μικρή γενικώς συμμετοχή τόσο στο ΠΕΠ, όσο και στο ΕΠΑνΕΚ για έργα ενίσχυσης της έρευνας σε επιχειρήσεις.

Βαθμός επίτευξης άμεσων και μεσοπρόθεσμων αποτελεσμάτων. Το δείγμα της έρευνας είναι εξαιρετικά μικρό προκειμένου να τροφοδοτήσει την ανάλυση.

Χωρική κατανομή σε επίπεδο περιφερειακών ενοτήτων. Διατηρώντας την διάκριση των δύο ενοτήτων (Κυκλάδων, Ρόδου) η χωρική κατανομή δεν εμφανίζει ιδιαίτερες διακυμάνσεις. Ωστόσο, εξετάζοντας τα έργα ένα προς ένα, είναι ξεκάθαρο ότι τα μικρά νησιά είναι αποκλεισμένα από δράσεις που σχετίζονται με την ΠΣΕΕ.

Συνεντεύξεις

Ημερομηνία: 15-11-2023, 10.00 – 11.00

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΦΟΡΕΑΣ	ΤΟΜΕΑΣ	MAIL
Αντώνης Βουτσίνος	ΕΥΔ	Προϊστάμενος	avoutsinos@mou.gr
Παλαιολόγου Αγγελική	ΕΥΔ	Μονάδα Α	apalaiologou@mou.gr
Χατζηχρήστος Δημήτρης	ΕΥΔ	Μονάδα Β	dxatzixristos@mou.gr

Βιβλιογραφία

ΕΥΔ Νοτίου Αιγαίου 2020, Έκθεση Παρακολούθησης Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3)
Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου έτους 2019

ΕΥΔ Νοτίου Αιγαίου 2015, Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης της Περιφέρειας Ν. Αιγαίου